

Nordiska fornlemningar 12

Offeraltare i Bohuslän

Återutgivning av text från 1819

En gratis e-bok från
e-boksforlaget.se

Nordiska fornlemningar 12
– XII. Offeraltare i Bohuslän
– Återutgivning av text från 1819

av Johan Gustaf Liljegren
och Carl Georg Brunius

Redaktör Mikael Jägerbrand

ISBN 978-91-7757-287-9

Copyright © 2017 Mikael Jägerbrand / Virvelvind Förlag, Lysekil.

Den här e-boken ges ut av E-boksbiblioteket Förlag (imprint)

Mer info: www.e-boksbiblioteket.se

Förord

I den här e-boken får du läsa en tidig arkeologisk text om svenska offeraltare.

Texten beskriver hur man i forntiden offrade människor och djur på stenaltare.

Båda exemplen man tar upp finns i Bohuslän, ett i Tanum och ett i Kville.

Den här texten publicerades ursprungligen år 1819 i tidskriften "Nordiska fornlemningar. I-II Häftet" med rubriken "XII. Offeraltare i Bohuslän". Författare till texten är Johan Gustaf Liljegren (1791–1837) och Carl Georg Brunius (1792–1869).

Den här e-boken publicerades på sajten e-boksbiblioteket i januari 2017.

Eftersom den här texten skrevs på 1800-talet så innehåller den mått, ord och personer som inte är så bekanta i dag. Därför har vi kompletterat originaltexten med en kortfattad ordlista.

XII. Offeraltare i Bohuslän

Den här texten publicerades ursprungligen år 1819 i tidskriften "Nordiska fornlemningar. I-II Häftet" med rubriken "XII. Offeraltare i Bohuslän". Författare till texten är Johan Gustaf Liljegren (1791–1837) och Carl Georg Brunius (1792–1869).

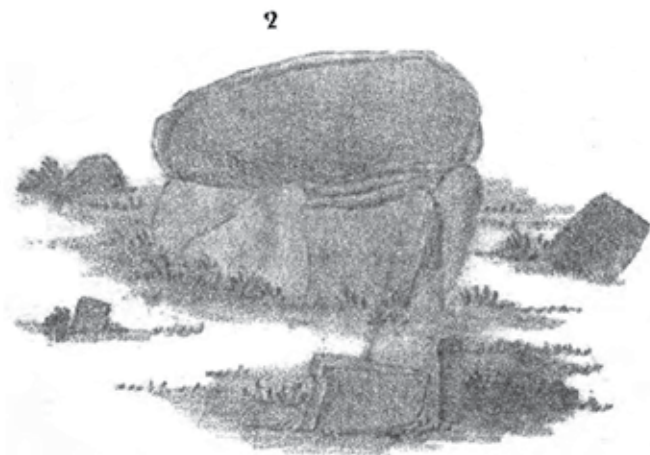
Det är allmänt kunnigt, att Nordens hedniska invånare trott sig i synnerhet kunna genom djurs och mennisko-offer nedkalla gudarnas bistånd och välsignelse. Men i brist på kännedom af byggnadskonsten hafva de före Asarnes inkomst fått i stället för tempel åtnöja sig med grottor, som merendels bestå af en ofantlig halfklotsformig håll, upplaggd öfver tvänne eller flera resta stenar, i hvilken smak äfven altare och grifter finnas från den tiden. Oden och hans efterkommande införde väl bruket af instängde afgudahus med ofta i grannskapet befintliga lundar, hvilka likfullt varit högst otillräckliga, om ej äfven nu altare under bar himmel blifvit upprättade. Dessa altaren likna de första så väl i byggnadssätt som deri, att de äro, än på sina serskilda upphöjningar, än på jemna fältet, anlaggda och med ett yttre skrank af upprättstående stenar omgifne, men frånskil-

jas lätt genom deras flisiga utseende. Det är ytterst sällsynt att råka någon dylik helgedom i fullkomligt behåll; då likfullt äfven de rubbade böra väcka fornvännens deltagande i anseende till de upplysningar, som af de oskadade delarna kunna inhämtas, så inrymmes här:

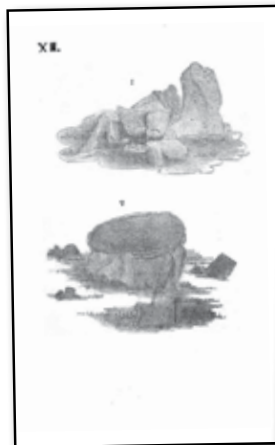
XI. 1. Ett sönderslaget offeraltare på Nedre Säms utmark till venster om vägen, som går mellan Hede och Klefva i Tanums socken. Qvarstoden af skifvan, som är vid 5 alnars längd, har, ehuru flisformig, flere blothål. Å prestegården i den så kallade Slottedalen förefinnes en nästan likdan lemning. Här lutar skifvan mot en fot, hvarför utan blott några skärfvor quarligga.

2. Äfven ett flisformigt offeraltare i Qville socken och Östmåla utmark på ett ansenligt berg, hvarest är en liten plan med ljung öfvertext. Skifvan, som håller 5 alnar och 15 tum i längden och 2 aln minre i bredden, har nedskridit af sina fem fötter, hvilka utgöra en grufva, med öppning åt öster. Här skall hafva funnits ett stycke af en guldarmring. Intill gränsar Jored, på hvars egor för några år sedan träffades flera flintknifvar i Dyremyran, bredvid hvilken ganska tydliga spår synas efter ett altare, så att man häraf kan förmoda, att Worms mening, det dylika instrument nyttjats vid offern, eger grund.

XII.

Offeraltare i Bohuslän.

XII. Öfverstare i Bohuslän.

Detta är ett af de många, som äro funna i Bohuslän, och som äro af en mycket gammal art. De äro af en mycket gammal art, och äro af en mycket gammal art. De äro af en mycket gammal art, och äro af en mycket gammal art. De äro af en mycket gammal art, och äro af en mycket gammal art.

XI. En stenslakt af öfverstare på Stena.
 Dessa äro af en mycket gammal art, och äro af en mycket gammal art. De äro af en mycket gammal art, och äro af en mycket gammal art. De äro af en mycket gammal art, och äro af en mycket gammal art.

Nordiska fornlemningar, häfte II, 1819.

Viktiga ord och personer

Aln.

Längdmått. En aln är 59 cm.

Brunius, Carl Georg.

[1792–1869] Konstnär, arkitekt och konsthistoriker som växte upp i ett av världens mest hållristningsrikaste områden, Tanum. Mest känd för sin bok ”Försök till förklaringar öfver hållristningar” som kom 1868.

Liljegren, Johan Gustaf.

[1791–1837] Svensk fornforskare och riksantikvarie. Var en av landets första professionella arkeologer och var verksam som professor i ämnet vid Lunds universitet. Var en av 1800-talets främsta experter på runor och gav bland annat ut ”Run-urkunder” (1833).

Tum.

Längdmått. När den här texten skrevs var en tum 24,7 mm lång.

Worm, Ole.

[1588–1654] Dansk läkare, lärare och fornforskare. Gjorde stora insatser för forskningen om runor. Han är i dag mest känd för

verket "Monumenta danica" (1643). Worm kallas ofta för "den danska arkeologins fader".

Fler böcker: E-boksforlaget.se

Om du gillar e-böcker om historia så kommer du att gilla utbudet hos E-boksforlaget.se

Det här förlaget är specialiserat på utgivning av äldre texter om arkeologi, resor och biografier.

Alla titlarna går att hitta hos de flesta e-bokhandlare, i iTunes samt på många bibliotek.

Här är några exempel på titlar:

Klassiska deckare

- "Sherlock Holmes: »Gloria Scott»"
- "Sherlock Holmes: Beryllkronan"
- "Sherlock Holmes: De fem apelsinkärnorna"
- "Sherlock Holmes: De rödhårigas förening"
- "Sherlock Holmes: Den avhuggna tummen"
- "Sherlock Holmes: Den blå karbunkeln"
- "Sherlock Holmes: Den försvunna brudgummen"
- "Sherlock Holmes: Den försvunna kapplöpningshästen"
- "Sherlock Holmes: Blodbokarna."
- "Sherlock Holmes: Det spräckliga bandet."
- "Sherlock Holmes: Den grekiske tolken"
- "Sherlock Holmes: Musgraves ritual"
- "Sherlock Holmes: Det gula ansiktet"
- "Sherlock Holmes: Det hemlighetsfulla mordet vid skogssjön"
- "Sherlock Holmes: Den hemlighetsfulla patienten"
- "Sherlock Holmes: Börsmäklarens biträde"
- "Sherlock Holmes: En skandal i Böhmen"
- "Sherlock Holmes: Krymplingen"
- "Sherlock Holmes: Lorden och hans rika amerikanska brud"
- "Sherlock Holmes: Mordet i Reigate"
- "Sherlock Holmes: Tiggaren med den kluvna läppen"

Arkeologi

- "Solgudens yxa och Tors hammare"

- (1899)
- "Hällristningarnas ålder" (1869)
- "Feniciska kolonier i Skandinavien" (1875)
- "Hällristningar på Kinnekulle" (1892)
- "Forntidens perioder" (1892)
- "Hur gamla är hällristningarna?" (1869)
- "Bohusläns bygdeborgar" (1909)
- "Bohuslänska hällristningar" (1879)
- "Fynden i Troja" (1878)
- "Förbindelse mellan Skandinavien och vestra Europa före Kristi födelse" (1889)
- "Svear och götar under folkvandringstiden" (1905)
- "Husaby kyrka" (1899)
- "Hällristningarna i Järrestad" (1881)
- "Nordens fartyg från hednatiden" (1872)
- "Anmärkningar rörande figurteckningar från forntiden" (1842)
- "Grafkistor af klufna och urhålkade stockar" (1894)
- "Den svenske solguden och den svenske Tyr" (1906)
- "Skånska fornminnen" (1853)
- "Ölands fornminnen" (1874)
- "Tors hammare" (1872)
- "Våra fornminnen – vad de lära oss" (1916)
- "Sveriges fasta fornlämningar från hednatiden" (1901)
- "Förstörda fornminnen i Bohuslän år 1924"

Djur & natur

- "Svenska djur i folktron" (1898)

- "Skäggets historia" (1893)
- "Kattens kulturhistoria" (1882)
- "Djurens sömn" (1889)
- "Katten i forntida Egypten" (1889)
- "Ett dygn på månen år 1870"
- "Orkidéernas historia" (1894)
- "Blomsterspråket" (1888)
- "Sveriges hundraser" (1880)
- "Guide till biskötsel" (1885)

Kulturhistoria

- "Midvinterns solfest" (1894)
- "Julen på 1870-talet – Skildringar och illustrationer i svenska tidskrifter"
- "Om julens härkomst" (1899)
- "Julen i Skåne på 1820-talet"
- "Nyaste och tillförlitligaste Drömboken" (1918)
- "1870-talets bästa tips för frisyr och utseende"
- "Lyxens historia" (1870)
- "Gaffelns historia" (1889)
- "Kanalbyggen på planeten Mars" (1888)
- "Vårt solsystem" (1878)

Resor

- "Ett besök i Venedig år 1878"
- "Strandgatan i Visby år 1879"
- "Resa på Dalslands kanal år 1877"
- "Nyköpings slott" (1877)
- "Ett besök i Marstrand år 1882"
- "Min resa i Blekinge och Kalmar år 1854"
- "Resor med luftballong år 1873"

- "Runlejonet i Venedig" (1871)
- "En utflykt på Mälaren år 1871"
- "Skildring af Vestergötland år 1882"
- "Kalmar slotts historia" (1880)
- "Ett besök i Södertälje år 1881"
- "En färd på Donau år 1882"
- "Ringmuren i Visby" (1874)
- "Fredrikstens fästning och Karl XII" (1879)
- "Petras helgedomar" (1921)
- "Ett besök i Boxholm år 1885"
- "Skildring av Riseberga klosterruiner" (1874)
- "Borgholms slottsruin" (1878)
- "Rundtur i södra Frankrike år 1880"
- "Ett besök på Djurgården sommaren 1868"
- "Sigtunas tidiga historia" (1872)
- "Helgeandskyrkan i Visby" (1878)
- "Norrköpings historia" (1871)
- "Ett besök i Waxholm år 1870"
- "Vadstena slott" (1875)
- "Skildring av Island" (1870)
- "Besök på Gripsholms slott år 1895"
- "Ett besök i Rom år 1870"
- "Besök på Helgoland år 1874"
- "Guide till Uppsala år 1875"
- "Kyrkoruinen S:t Katarina i Visby" (1877)
- "Gripsholms slott" (1877)
- "Ett besök i Strängnäs år 1874"
- "Ett besök i Visby år 1906"
- "Bohus fästning" (1869)
- "En resa på Rhen år 1866"
- "Ett besök i Ystad år 1872"

Svensk geografi

- "Märkliga orter i Sverige" (1883)
- "Skildring av Värmland år 1882"
- "Skildring av Dalälven år 1876"
- "Skildring av Ångermanland 1882"
- "Skildring av Bohuslän år 1882"
- "Skildring av Dalsland år 1882"
- "Skildring av Närke år 1882"
- "Skildring av Öland år 1882"
- "Skildring av Stockholm år 1882"
- "Skildring av Västmanland år 1882"
- "Skildring av Härjedalen år 1882"
- "Skildring av Gästrikland år 1882"
- "Skildring av Jämtland år 1882"
- "Skildring av Göteborg år 1882"
- "Skildring av Halland år 1882"
- "Skildring av Blekinge år 1882"
- "Skildring av Gotland år 1882"
- "Skildring av Södermanland år 1882"
- "Skildring av Östergötland år 1882"

Vikingar

- "Vikingatidens Lund och Birka" (1909)
- "Jomsvikingarnas saga" (1888)
- "Fyndet av vikingaskeppet i Gokstad år 1880"
- "Hervars och Hedreks saga" (1888)
- "Carl Larssons Uppsala-tempel" (1908)
- "Sagan om Ragnar Lodbrok och hans söner" (1880)
- "Sverige och vikingafärderna västerut" (1924)